Nakladatelství Beskydy

Irena Fuchsová
Když se řekne Fuchsoviny II

Irena Fuchsová
Když se řekne Fuchsoviny II

BESKYDY

Irena Fuchsová
Když se řekne Fuchsoviny II

Nakladatelství Beskydy

Irena Fuchsová © 2011

Fotografie na obálce: archiv autorky

Fotografie Ireny Fuchsové © Marcela Brunclíková – Foto Vidrna

© Nakladatelství Beskydy 2011

ISBN: 978-80-87431-06-1

Tuto knihu věnuju mé mamince Ireně Tvrdíkové, rozené Červínové, která se narodila 15. října 1922 v Kolíně.

Je z rodiny nejstarší. Je poslední, kdo z nás, mladších, pamatuje nejvíc.

Je zlatý důl vzpomínek. Je rodinnou kronikou. Je geniální vypravěčkou. Má dar, který nemá každý. Vypráví, a já to vidím před sebou jako film.

Píšu si na lístečky, na co a na koho se jí chci zeptat. A když řeknu, mami, a jak to bylo s tím...? mávne vševědoucně rukou.

„Tak to ti hned řeknu! Sedni si. To je na dlouhý povídání, Irenko!“

A pak začne vypravovat...

Moje rodina

Dokud nás smrt nerozdělí

Kolem roku 1954 u nás přibylo dětí, které dostaly dětskou obrnu neboli polio. Bylo jich dost i v Kolíně a jeho okolí. Tyto děti byly jedna z posledních „várek“, protože za několik let se u nás začalo proti obrně očkovat.

Ke mně se bacil obrny nezachoval příliš macešsky, i když mi už nikdy nikdo neodpáře podpis, který zanechal hlavně na mé levé noze.

Tento podpis zajímal a vlastně stále zajímá, jednu zvědavou paní z mého rodného Kolína. Od mých čtyř let, kdy jsem se stala obrnářkou, ji moje levá noha přímo hypnotizovala. Když jsem byla malá, tak jsem si to neuvědomovala, na rozdíl od babičky a maminky, které nad zvědavou paní kroutily hlavou, a někdy se i nahlas rozčilovaly.

Jednou se u ní babička zastavila a ptala se jí, proč na mě pořád tak kouká. Paní sice ode mě pohled odvrátila, ale příště koukala zas.

A věříte, že jí to od roku 1954 drží pořád?

Když byly moje děti malé, používala jsem ji jako názornou výchovnou pomůcku.

„Filipe, podívej se na tamtu paní,“ upozorňovala jsem syna. „Až k ní dojdeme, bude koukat na tu moji nemocnou nohu, i když nic neuvidí, protože mám kalhoty. Ale ona bude koukat a koukat. A takhle na mě koukala pořád, i když jsem byla malá holka. Nikdy se na nikoho postiženého takhle nedívej, Filípku. Je to nepříjemné. Ponižuje to. Bolí to.“

O pár let později přišla na řadu i dcera.

„Rituško, podívej se na tu paní. Teď se zastaví a bude mi koukat na nohu, i když mám dlouhou sukni a ona nemůže vidět, že mám jednu nohu slabší. A tohle dělá už třicet pět let! Když jsem byla malá, tak se mi z toho jejího koukání chtělo mockrát brečet. Vždycky mi to pokazilo náladu. Nikdy takhle na nikoho nekoukej. Nikdy.“

Rita ji neměla ráda. Jako úplně maličká na ni vyplazovala jazyk a jednou ji chtěla jít kopnout do nohy. Za to, že ošklivě kouká na její maminku, a to se přece nedělá.

Včera odpoledne jsem šla přes náměstí. Bylo rozehřáté sluncem, trhovci pomalu skládali své stánky se zeleninou a s ovocem, na lavičkách sedělo pár důchodců. Moje stará známá tam seděla také a byla v největším hovoru. Když mě uviděla, zmlkla a šlehla pohledem po mé noze stejně, jako to dělá už čtyřicet sedm let.

Po celém těle mi přeběhlo jemné mravenčení. Stupňovalo se. Uf. Rychle jsem se snažila z jejího pohledu zmizet. Dneska to bolelo.

Nikdy jsem s ní o jejím koukání nemluvila. A nikdy s ní o tom mluvit nebudu. Ale přiznám se, že i teď, když mi je jednapadesát, mi její pohled někdy vadí.

Je mi líto doby, kdy jsem byla dítě – a ona koukala. Je mi líto babičky a maminky, které se mě snažily před ní chránit – a ona koukala. Bylo mi deset, čtrnáct, bylo mi osmnáct – pořád koukala. Byla jsem těhotná, jela jsem poprvé s kočárkem – koukala. Šla jsem s přáteli, se svými dětmi, s panem Fuchsem, se psem, šla jsem sama – koukala, kouká a bude koukat, dokud nás smrt nerozdělí.

2001

P. S.
Už nekouká.
Dopsáno v roce 2010.

Když babička fandila

Nevím, jak vaše žena, pánové, ale já jsem fotbalový a hokejový analfabet.

Nikdy nevím, kdo hraje na čí branku, nepamatuju si, jestli jsme červení nebo bílí, a není mi jasné, jestli jsme právě teď dali gól my, nebo naši soupeři.

To, s kým hrajeme, většinou po pěti minutách zapomenu, a někdy si dokonce myslím, že hrajeme my, Češi, a až v průběhu

zápasu zjistím, že hrají mužstva dvou cizích zemí, ale náš národ jejich souboj sleduje se zaujetím proto, že je výsledek důležitý pro náš postup či sestup.

Máte pravdu, přijímám vaše nelichotivé poznámky na moji inteligenci, ale uklidňuje mě víra, že nejsem výjimka. A snad mě trošku může rehabilitovat to, že s posledním gólem, kdy všichni kolem propukají v jásot, začínám plakat radostí a hrdostí a jsem šťastná, že jsme to my, Češi, opět dokázali.

Nedávno, když se národ opět shromažďoval u televizních obrazovek, jsem si vzpomněla na babičku z matčiny strany, Annu Červínovou, která se narodila v roce 1898 a měla podobné problémy jako já.

Bylo to v šedesátých letech, v době, kdy se černobílé televize pomalu stávaly středem domácností, a rodiny, nejenom ta naše, se dívaly na všechno.

Babička bydlela ve stejném domě jako my, ale o poschodí níž. Televizi si nikdy nekoupila, stačilo jí rádio. Proč by si kupovala televizi, když ji o poschodí výš měla její dcera a ona se chodila dívat k ní?

Nevybírala si žádné speciální pořady, prostě přišla, sedla si na židli a dívala se. Na všechno. I když byl v televizi fotbal nebo hokej. Otec a oba bratři povykovali a babička těkala očima po obrazovce a bylo vidět, že vůbec neví, která bije.

Bydleli jsme kousek od náměstí, v Husově ulici, vedle spořitelny. A babička, když ji jednou naštvalo, že zase nepoznala, že jsme to byli my, kdo střelil první gól, dala mému otci typicky ženskou otázku.

„Karle, řekněte mi, odkud vlastně hrajeme?

Můj otec se podíval nejdřív na babičku a potom na televizi, která stála mezi dvěma okny. Ta okna vedla do ulice, která nalevo končila na náměstí. Napravo, vedle našeho domu, byla spořitelna. A protože můj otec znal dobře svou tchyni, pochopil, co chce slyšet a jeho odpověď se vepsala do rodinné kroniky.

„Matko, hrajeme od náměstí ke spořitelně."

Babička uznale nad jeho vysvětlením pokývala hlavou a vpila se do obrazovky, protože teď už jí bylo všechno jasné.

2001

Vzpomínky

Mám kamarádku, která si vedla sešitek a zapisovala si do něho všechny slovní zkomoleninky, které používal její syn, když se učil mluvit. Chtělo by se mi napsat, že jsem na takové blbosti neměla čas, protože jsem šla pracovat, když Filipovi bylo půl roku, ale zapisovat si podobné věci není blbost. Škoda, že jsem to nedělala, protože takhle z paměti vylovím pouhé čtyři vzpomínky a to je málo...

Když chodil Filip do jeslí, byl jeho největší kamarád Pavel. Jednou večer si Filip hrál ve svém koutku a pořád opakoval Pavel mucha! Pavel mucha!

Cože?! On říká, mrcha, svému nejlepšímu kamarádovi?! Zarazilo mě to a začala jsem se vyptávat, proč tak Pavlovi říká a jak na to slovo přišel. A zjistila jsem, že se Pavel jmenuje Mucha.

Od Rity si pamatuju na tři kouzelná slůvka.

Prkalík – trpaslík.

Kemílek – kelímek.

Štrundl – štrúdl.

Víc si z jazykových začátků svých dětí nepamatuju, ale jak rostly, občas mi trochu radost udělaly...

Ritě bylo dvanáct let, když šla s námi vybrat nový vysavač, a protože měla luxování na starosti, vybrala ten nejvýkonnější a hlavně nejtišší.

Za pár dnů jsem přišla domů, vysavač stál připravený v předsíni a dcera ve svém pokoji cosi horečně hledala na teletextu.

„Co hledáš," zeptala jsem se zvědavě, ale neodpověděla, dokonce se zdálo, že ani nevnímá, že jsem přišla. Když konečně našla, co hledala a přečetla si to, hlasitě si oddechla.

„Jo ahá! To je tahle ETA!“ Otočila se na mě a konečně mi všechno vysvětlila. „Před chvíli hlásili, že ETA zase vraždila. A ona je to ta baskická separatistická organizace.“

Nic jsem nechápala.

„A jakou ETU jsi myslela?“ Ukázala na vysavač.

„No přece lux!“

Za pět let mi udělala radost znovu.

Přijela k nám dívenka z Rakouska, u které Rita bydlela před rokem, když tam byla se školou na výměnném zájezdu. Dostala jsem za úkol vymyslet dárek, který od nás dostane, procházela jsem tedy kolínské obchody a v jednom půvabném kolínském květinářství, kde mají různé výrobky od českých řemeslníků, jsem objevila dárek pro rakouskou rodinu.

Nádhernou baňatou sklenici ke krbu, plnou velkých sirek i s náhradními škrtátky. Už jsem si ji chtěla nechat zabalit, ale pak jsem si řekla, že možná mají elektrický krb a poslala jsem Ritě esemesku.

„Zeptej se jí, jestli mají krb na sirky nebo na elektriku.“

Vzápětí mi přišla odpověď.

„Voni nemaj krb!!!“

A Filípek? Ten mi udělal radost jako patnáctiletý. Přivezli jsme si štěňátko, intelektuála Bena. Rozvalovalo se na zádech, nožičky roztažené, Filip si ho prohlížel a pak se mě zeptal, a čím čůrá?

2004

Ina

Určitě to znáte všichni. Za chvíli potřebujete odejít z domova a máte kolem sebe spoušť, která vznikla vstáváním celé rodiny najednou, do toho se vám pod nohy plete pes a toužebně kouká, kdy ho konečně půjdete vyvenčit a konec téhle katastrofy je

nejlepší! Jako na potvoru zůstanete v bytě poslední a odejít z takového nepořádku prostě nemůžete!

Nemůžete. Tečka.

Pro tuhle situaci mám následující recept, který mi zatím pokaždé pomohl. Představím si svoji kamarádku a spolužačku Inu. Stojí za dveřmi našeho bytu a chystá se zazvonit.

V tu chvíli se převtělím do ní, stojím na prahu a vidím spoušť po našem bytě. A už to jede!

Něco na ramínka do skříně, něco na věšák, něco do koše na prádlo, narovnat v koupelně ručníky, ustlat, srovnat potahy, naaranžovat polštářky, umýt nádobí od snídaně, uklidit drobky na stole a na podlaze, kytkám ve váze vyměnit vodu, přeleštit jablka na míse, utřít sporák a dát čisté utěrky.

Pak projdu byt a naposledy ho zkontroluju očima Iny. A jsem spokojená.

Ptáte se, proč mě právě ona dokáže vyprovokovat k takovému výkonu? Protože kdykoli jsem k ní před lety přijela nečekaně na návštěvu, měla vždycky v bytě příjemně uklízeno. A to měla čtyři děti...

16. září 2004

Tělocvična

Byl to dlouhý den. Z Prahy jsem přijela večer kolem desáté. Kdy přijde Rita, zeptala jsem se pana Fuchse. Říkala, že přijde do jedenácti, odpověděl a za chvíli spal.

V půl jedenácté jsem už také ležela, ale usnout jsem nemohla. Čekala jsem, až ji uslyším odemykat. Převalovala jsem se.

A najednou jsem byla tam. V tělocvičně. V tělocvičně v Beslamu.

Procházím mezi ležícími a sedícími lidmi. Děti. Ženy. Mladé, staré. A zase děti. Samé děti. Chodím mezi nimi dlouho. Některé tváře si už pamatuju.

Probouzím se do tmy a znovu zavírám oči. A zase jsem tam. Chci jim pomoct, ale nevím jak.

Znovu se probouzím. Vstávám a jdu se podívat na mobil, jestli tam nemám od Rity esemesku. Nic. Je skoro půlnoc. Mám strach, i když jí už bylo dvacet. Když řekla do jedenácti, už tady měla dávno být.

Sotva si lehnu, jsem zase v tělocvičně. Nic se tam nezměnilo. Lidé jsou stále na svých místech. Skoro se nehýbají. Je tam zvláštní ticho. A pak někdo začne křičet...

Slyším klíče ve dveřích a u Rity v pokoji se rozsvítí. Jdu tam a sedám si do křesla. Nemůžu mluvit. Překvapeně se na mě podívá.

„Co je?“

Polykám slzy. Je doma. Je živá. Uklidni se. Lidem v tělocvičně jsi nemohla pomoct! Nemohla! Konečně můžu mluvit.

„Kde jsi byla? Táta říkal, že přijdeš do jedenácti.“

„Nene! Říkala jsem kolem dvanácté! Co je?“

„Čekám na tebe. Byla jsem celou dobu v tělocvičně.“

Koukáme na sebe. Ví, o čem mluvím.

„Mami... už jsem doma! Uklidni se.“

Přikyvuju.

„Já už jsem klidná. Ale bylo to strašný... to čekání na tebe... v tělocvičně...“

Bylo deset minut po půlnoci, osmého září 2004.

Ráno bylo v novinách, že si teroristé pořídili z tělocvičny videozáznam.

Přeju nám všem v roce 2005 mír v duších, mír kolem nás a mír ve všech tělocvičnách na světě.

30. prosince 2004

Jitřenka I.

Jitřenka byla jídelna na kolínském náměstí, v místech, kde je dnes ČSOB a Drogerie TETA. První Fuchsovinou o Jitřence jsem probudila další „jitřenčí“ vzpomínky a ty potvory se kolem mě pořád motají a pokud o ně nechci zakopávat, tak je musím vrazit do Fuchsovin ještě jednou, dvakrát, třikrát...

Narodila jsem se několik desítek metrů od Jitřenky. Poprvé jsem si ji uvědomila v šesti letech, kdy jsem měla šelesty na srdci a babička, která bydlela ve stejném domě jako já, mě tam vodila na kafe, aby mi „povzbudila srdíčko“.

Chodila jsem tam ráda, protože se tam scházela se svojí sestrou Babetou a s nevlastní dcerou, tetou Ančou. Babeta bydlela ve Zlaté uličce u náměstí a Anča v ulici Karolíny Světlé, která navazovala na uličku Zlatou.

Všechny čtyři jsme to tedy měly do Jitřenky blízko. Poslouchala jsem nekonečné příběhy o kolínských občanech a pila kafe, které mi nechutnalo. Když se to dozvěděl táta, babičce to zakázal. Škoda.

Brzy na to jsem si do Jitřenky začala chodit pro třicet deka francouzského salátu a pět rohlíků. Po vánočním bramborovém salátu a vepřovém řízku, to bylo moje nejoblíbenější jídlo. Deset deka francouzského salátu stálo jednu korunu a patnáct haléřů a jeden rohlík stál haléřů třicet. Celkem mě tedy tato lahůdka stála pouhých pět korun!

Pospíchala jsem s ní domů, odnesla si ji do pokoje, který měl okna do ulice, vzala jsem si knihu, kterou jsem právě četla a začala hodovat na prádelníku, který stál mezi okny. Četla jsem si, jedla a občas koukla na ulici, co je tam nového.

Babička o mé vášni věděla. Jednou, když jsem si běžela do svého pokoje vyměnit knihu k hodování, protože ta, kterou jsem si vybrala, se k mé pochoutce nehodila, se objevila ve dveřích kuchyně s velkou lžící v ruce.

„Dáš mi ochutnat?“

„Ne! Nedám! Já se na to tak těším!“

Babička smutně pokývala hlavou a zase se vrátila do kuchyně.

Ona neměla na ten salát chuť! Ona mi chtěla zkazit moji šťastnou náladu!

Nikdy jsem na tuhle chvíli nezapomněla. A vždycky jsem na ni vzpomínala s výčitkami. Jsem hnusná a nenažraná!

A protože to není o Jitřence všechno, budu ještě dvakrát pokračovat. TSU.

30. března 2005

Knihy pro tátu

Poslední dobou, kdy se počet mých vydaných knih dostal nad pětadvacítku, vzpomínám často na tátu, který zemřel v roce 1982. Byl velký čtenář, který kromě toho, že rád četl, i rád pil.

Od svých šesti let jsem mu chodila půjčovat knihy do oddělení dospělých v kolínské knihovně, na kterou jsem koukala z oken naší velké obývací ložnice. Chodila jsem si, samozřejmě, půjčovat i své knihy do dětského oddělení, ale to, že jsem získala s tátovou legitimací i legální přístup do oddělení dospělých, byl největší dar, který mi táta dal.

No... abyste si nemysleli, že mi dal jenom tohle, přidám ještě pár darů. Dělil se s námi také o maso, které babička striktně oddělovala do kastrůlku.

„To je pro tátu, až přijde z práce!“

Mockrát jsme s bráškou Kájou smutně koukali na své miniaturní kousíčky masa v záplavě kolínek s omáčkou, a táta, jako když to tuší, nám o několik hodin později své maso dal. Všechno.

„Jen ať si to, matko, vezmou, já maso nemusím,“ uklidňoval babičku, svou tchyni, když protestovala. Také nám tlustě mazal chleby máslem, které před námi babička schovávala. A rád dělal pivní pomazánku, kterou nám rozděloval stejně štědře...

Tak. A to je všechno, co mi můj táta dal.

Největší spojení mezi námi existovalo přes knihy. Takovou symbiózu mezi otcem a dcerou mi mnozí mohou závidět, vážně! Od roku 1956 do roku 1982, kdy táta zemřel, četl jenom ty knihy, které jsem mu z knihovny přinesla. Nikdy v knihovně nebyl (přihlašovala ho tam maminka), nikdy mu knihy z knihovny nepůjčoval někdo jiný. Vždycky jenom já. Dvacet šest let.

Měla jsem vynikající paměť! Stačilo mi, že jsem rozevřela knihu a věděla jsem, že jsme ji už s tátou četli, protože jsem, pochopitelně, jeho knihy četla od svých šesti let s ním.

Když jsme ji ještě půjčenou neměli, zběžně jsem ji prolistovala, a usoudila jsem, nevím, podle čeho, že se nám určitě bude líbit. A protože táta četl všechno, co jsem mu přinesla, myslela jsem si tehdy, a myslím si to furt, že jsem se do jeho vkusu trefovala přímo mistrně!

Měl knihy z knihovny na stole v kuchyni, na svém místě v rohu, a já přesně věděla, kdy mám přinést další várku. I když si na to nevzpomínám, musela jsem tu hromádku 4 – 5 knih pečlivě sledovat, musela jsem vědět, co táta už dočetl a co ještě čte, a tohle naše knižní spojenectví, to byl můj dialog s ním. Dialog otce a dcery. Dialog beze slov. Vlastně jsme si spolu takhle povídali pořád.

Opravdový dialog jsme spolu nikdy nevedli. Táta šel totiž často z práce rovnou do hospody, ze které se vracel někdy i po půlnoci, a když byl doma, seděl na svém místě u stolu, četl si a o dva roky starší bráška Kája mu chodil do dvoulitrové baňky pro pivo k Uxům (nyní Naivní restaurant).

Dva litry stály koncem padesátých let sedm korun dvacet haléřů a bráška šel většinou třikrát. Když mi bylo sedm, přešla tato povinnost na mě. V té době se narodil můj druhý bratr, František, a já nedočkavě čekala, až mu bude sedm, a převezme po mně žezlo, což se po sedmi letech opravdu stalo...

Ale knihy jsem do kolínské knihovny chodila tátovi půjčovat jenom já. Tahle povinnost se u nás doma nedědila.

2010, srpen

Ina podruhé

Do drogerie u kolínského náměstí chodím ráda, protože je přímo naproti domu č. p. 49, kde jsem se narodila. Je v místech, kde stál dům, ve kterém bydlela moje největší kamarádka z dětství, Ina. Ona je vlastně Anna, ale říkali jsme jí Ina.

Přibližně v místech, kde je dnes vchod do drogerie, byl vchod do jejich dvoupatrového domu, kde měl její dědeček a strýc před únorem 1948 kožešnictví.

Po stranách vchodu do domu byly úzké, od února 1948 nepoužívané výlohy. Byly do ulice zakryté deskami, které měly na vnitřní straně zrcadla. Často jsme si do těchto výloh s Inou vlezly, prohlížely jsme se v zrcadlech nebo jsme ležely vedle sebe na zádech a poslouchaly, co se děje na ulici, několik centimetrů za našimi hlavami.

Jednou jsme se tam nějak vrtěly, vrazily jsme do zrcadla a to na nás začalo padat. Rychle jsme se zvedly, chránily jsme si hlavu, a měly jsme štěstí. Mě netrefilo vůbec, a Ině se jeden malý střep zabodl do zad.

Utekly jsme dozadu za dům, na zahradu, která byla v místech, kde je teď obchod s dětskými kočárky, a tam jsme chvíli vystrašeně chodily dokolečka, ale nakonec jsme šly za maminkou Iny, která měla zdravotnický kurs a jezdila s námi na školní výlety, ta nám nejdřív vynadala a pak Ině zranění, které nebylo velké, ošetřila.

„Mně je strašně líto, že jsme se s Inou poslední čtyři roky ztratily," řekla jsem dceři, když jsme jednou, po filmu Nevěsty na zabití, začaly vzpomínat na své kamarádky.

„Odstěhovala se, nevím kam, jinak bych jí napsala, nebo se za ní jela podívat. Od první třídy jsme bez sebe neudělaly krok. Prožily jsme spolu tolik věcí! Ina je moje dětství."

Ten film ve mně vyvolal přímo tsunami vzpomínek na moji nejlepší dětskou kamarádku.

„Nevím, co se stalo. Napadá mě jediné vysvětlení. Půjčila jsem jí před čtyřmi lety pět časopisů, kde jsem měla své povídky.

Ty časopisy už nikdy neseženu, ano, jsou pro mě důležité, ale jestli je ztratila při stěhování, vzal je čert! Kvůli tomu mi přece nemusí nezvedat telefon!“

To, jak důležité místo má Ina v mém životě, pochopil i pan grafik z našeho nakladatelství, kterého jsem nikdy neviděla, a on o mém životě příliš neví. Poslala jsem mu víc jak padesát fotografií na obálku knihy, Když se řekne Fuchsoviny, která vyšla v červnu 2010 a napsala jsem mu, ať z nich na obálku vybere, jaké chce. Že mu do toho nebudu mluvit.

A když mi hotovou obálku poslal emailem, a já ji poprvé uviděla, chvíli jsem na ni neviděla, protože jsem se rozbrečela. Pan grafik totiž vybral deset fotografií, ke kterým mám nejužší citový vztah.

Jsou na nich všichni, kteří jsou můj život.

A na jedné fotografii je i desetiletá Ina se stejně starou Irenkou.

2010, červen

Pohádka o melounech

Před časem mi vyšel v magazínu ONA DNES fejeton o tom, jak jsem své dceři vykládala denně pohádku o zajíčkovi, který se jmenoval, Dají Dají. Byla jsem přesvědčená, že do její dětské dušičky ukládám obrovský vklad, ale mýlila jsem se.

„Máma mi nikdy pohádky nevyprávěla, ale táta jo,“ řekla po letech své kamarádce a já se zhrozila. Proboha?! Pohádka pana Fuchse se snad ani pohádkou nazvat nedá! Jsou to totiž pouhé dvě věty!

„Melouny se kutálely Kouřimskou ulicí. Proletěly přes náměstí kolem kašny a zarazily se u Bati.“

Uznejte sami, je snad tohle nějaká POHÁDKA?!

Když fejeton vyšel, byly v něm i „melouny“ pana Fuchse. Polichoceně si o sobě přečetl, ale tím jeho sláva neskončila! Fejeton vyšel v pondělí a v pátek večer mi přišel email od čtenářky Terezy.

„Dobrý den, vaše fejetony jsou milé, ale nečekala jsem, že budou znamenat zlom v uspávání mého téměř tříletého syna. Do tohoto pondělí jsem k postýlce usedala s náloží knih a než jsem odehrála desítky pohádkových postav, uběhla téměř hodina. V pondělí jsem nadhodila ony dvě věty o melounech a kluk se řehtal jako blázen a nyní každý večer vyžaduje melouny. Tak tedy pozdravujte autora pohádky a díky! Mějte se krásně."

Šla jsem rozesmátá do pokoje, kde pan Fuchs sledoval historický pořad o druhé světové válce.

...Proč mají vlastně muži tolik rádi válečné dokumenty, to mě napadlo už mockrát. Asi proto, že není válka, odpovídám si opatrně, abych neprobudila negativní síly. Asi proto.

Když viděl, že se směju, zvědavě se na mě otočil, smířen s tím, že přijde o zásah do nepřátelské ponorky, a já mu rychle tlumočila obdivný email od Terezy. Jeho Veličenstvo pokývalo hlavou a pak blaženě proneslo: No, vidíš!

A já se vrátila zpátky k počítači, odpověděla jsem Tereze, že autora „pohádky" potěšila a pak jsem si řekla, že napíšu tenhle fejeton pro všechny maminky, které se, podobně jako Tereza, a podobně jako před dvaceti lety já, poctivě snaží, večer co večer, o pohádkový vklad do dětské dušičky.

Holčičky moje, mám takový pocit, že v tomto případě, méně znamená více!

„Hoďte tam" melouny a máte jistotu, že se vaše děti budou nejenom řehtat, ale hlavně si je po letech budou pamatovat...

2010, únor

Tetička Palánová

Vedle kolínského gymnázia stála kdysi hudební škola a několik výstavních vilek. Oboje „padlo za vlast" v sedmdesátých letech, a na prázdných místech se postavily paneláky.

Stála tam i vila profesora a básníka Otakara Palána, který učil v letech 1907–1936 na zdejším gymnáziu latinu a řečtinu. O domácnost se mu starala Emilie Zápotocká z Bečvár, kterou si vzal v třicátých letech za manželku. Byla mladší o pětatřicet let a on, kromě mladé a hezké manželky, získal i laskavou a obětavou ošetřovatelku – od mládí totiž trpěl zánětem okostice.

Starala se o něho až do roku 1954, kdy ve věku osmdesáti let zemřel. Emilie zůstala ve vile vedle gymnázia sama a přenesla starostlivou lásku na své neteře a synovce.

Zrodila se tetička Palánová.

Všechny děti, které byly z Bečvár, ale studovaly v Kolíně, bydlely u ní ve vile a ona se o ně starala. Pomáhala jim, když studovaly v Praze, i později, když založily rodiny.

Na začátku osmdesátých let jsem tetičku Palánovou „vyvdala". Od mého muže a jeho rodiny jsem o ní slyšela neuvěřitelné věci. To je pohádka, říkala jsem si v duchu, někdo takový přece nemůže existovat!

Jednou jsme na náměstí uviděli spěchající, sympatickou, starší ženu. Pan Fuchs nás představil. Byla to tetička Palánová. Když jsme se na sebe podívaly, otevřely se mi poprvé v životě dveře do pohádky.

Chytila mě za obě ruce, usmívala se a voněla bezpečím a láskou.

„Irenko, vy jste tak krásná," vydechla nadšeně a obrátila se na pana Fuchse. „Buď na ni hodný, Honzíku!"

Často jsme se pak spolu potkávaly, bydlela totiž jako my, v Husově ulici, kde dostala garsonku, když její vila „padla za vlast". Každé ráno odtud pospíchala na autobus a jela do Bečvár, kde bydlela část její početné rodiny. Pomáhala tam všem, kdo pomoc potřeboval, starala se o svoji sestru, rozdávala spravedlivě svoji lásku mezi všechny.

A její úsměv pořád voněl po pohádce.

Před několika lety přišla k tetičce Palánové nemoc. Zůstala odkázaná na pomoc druhých. A tehdy jí všichni, které celý život obdarovávala péčí a láskou, začali její dobrotu vracet. Neteře

a praneteře se u ní střídaly, vozily ji na invalidním vozíku na procházky, staraly se o ni, četly jí, byly prostě s ní.

I teď jsme se často potkávaly. Na lavičce na náměstí, na starém mostě nebo u domu v Husově ulici, kde bydlela pořád. Teď už nikam nepospíchala, seděla na vozíku, obklopená péčí, a pokaždé, když mě uviděla, se rozzářila.

„Irenka..."

Nikdy mi nezapomněla říct, jak jsem krásná a vždycky mě držela za ruku. Pořád voněla bezpečím a láskou. Povídaly jsme si, tetička Palánová na vozíku, její neteř Maruška a já.

Když jsem tetičku v listopadu 2006 viděla na procházce naposledy, vezla ji jedna z neteří. Tetička měla hlavu skloněnou na prsa. Nešla jsem k ní. Možná jsem tušila, že tohle setkání by bylo jiné...

Zemřela za dva měsíce, 13. ledna 2007, ve věku 98 let. Nad její rakví mluvil farář Bedřich Blažek.

„Chodil jsem kolem jejich vily do hudební školy. Profesor Palán, kterého jsem znal, sedával na verandě a paní mu tam nosila kávu. Vidím to, jako by to bylo dnes..."

Kruh se uzavřel, tetičko Palánová. Pohádka skončila. Děkujeme.

21. ledna 2007

Taky hubnete?

Řeknu vám, loňské Vánoce mi daly! Zasklený balkon, to je pohroma! Lednička je proti němu trezor!

Dortíčky – mini laskonky, mini trubičky, mini bábovičky a ještě asi deset druhů mini z cukrárny v Kouřimské ulici, chlebíčky – šunkové, s vajíčkem, krabí, s uherákem a senegalské z Mléčného baru, salátek a řízečky ode mě, cukroví od kouzelnice, paní Hančilové, protože já péct neumím a proto mě to nebaví, to si radši

napíšu povídku, fejeton nebo blog na iDNES.cz, – to všechno bylo pěkně vyrovnané na našem zaskleném balkoně!

Vzali jsme si talířky, šli si tam vybrat, co jsme chtěli a pak jsme se svalili u televize! To byl vánoční ráj! Výčitky jsem neměla, říkala jsem si, hned po svátcích jedeme do maďarských termálních lázní v Zalakaros, tam budeme mít ráno snídani a pak šmytec! Budu se celé dny vyvalovat v termálních bazénech a hubnout!

Zlatý voči! Paní průvodkyně nám hned první den doporučila restauraci U Zlatého jelena, šli jsme tam jednou a pak jsme tam chodili každý večer. Výborně tam vařili a hlavně měli jídelní lístek v maďarštině, v němčině a v češtině. A nejenom to. Když jsem si objednala minerálku, číšník chvíli přemýšlel a pak se široce usmál.

„Bu – blin – ky?“

Vyzkoušeli jsme jelena, bažanta, kachnu, husí játra, perkelt, a když jsme si poslední den řekli, že si dáme něco malého, přinesli nám toho tolik, že jsme to nedojedli...

Po návratu se stala naše digitální váha mým největším nepřítelem. Byla trapná! Ráno i večer. Byla trapná celý den!

Osmého ledna jsem objevila v MF DNES článek o HUBNUTÍ. Začetla jsem se do něj a přišel mi rozumný. Bylo tam všechno. Chyby v jídle. Jak pomoci psychice, která někdy hubnutí brání. Co nahradit na talíři a čím. Energetická hodnota jídla. Nadchla jsem se a rozhodla jsem se k radikálnímu řešení!

Druhý den jsem šla do své pracovny v Kouřimské ulici a s sebou jsem si z domova nesla těstovinový salát s krabími tyčinkami, čtyři malá rajčata, housku s kuřecí šunkou a dvě mandarinky. Byla jsem rozhodnutá, že se tím nenadlábnu najednou, jak mám ve zvyku, ale budu to jíst na etapy, přesně podle rad!

Jenomže...

Stavila jsem se v obchodě s pracovními oděvy se svými dvěma knihami, které jsem slíbila půjčit paní prodavačce. A ta dobrá duše mi dala zabijačku! Dvě jelítka a dvě jitrnice. I chleba k tomu přidala!

„Já hubnu," zaúpěla jsem zděšeně, ale ona mávla rukou.

„Nechte hubnutí na zítra. Jen si dejte jitrničky, ty dělal můj muž! Jsou výborné!"

V pracovně jsem všechno schovala do ledničky a... hádejte, jestli jsem večer něco z toho nesla domů!

Nicméně jsem se k hubnutí v MF DNES vrátila. A vítězně! Už mám zase svých necelých šedesát šest a to ještě není konečná váha! A víte, proč vítězím?

Byla u mě na návštěvě kamarádka, která se po letech rozešla s přítelem. Měla to udělat už dávno, protože tím rozchodem jí narostla křídla!

Má plno plánů, je nádherně štíhlá, celá září a její vlasy jsou jako z reklamy! I když je skoro o dvacet let mladší, řekla jsem si, že chci vypadat taky tak krásně! Bude mi to sice trvat trochu déle a bude to těžší, protože se s panem Fuchsem na stará bolavá kolena rozcházet nebudu, ale první výsledky se už ukazují!

Začínají mi vyrůstat malilinkatá křidélka!

31. ledna 2007

P. S.

No, sebekriticky musím přiznat, křidélka nekřidélka, že jsem od podzimu 2009 do konce roku 2010 nabrala na svých šedesát šest kilo, zákeřně a nepozorovaně, dalších osm a tím jsem se dostala na strašných sedmdesát čtyři! Hrůza! Pas se mi ztratil, narostla mi prsa, která jsem nikdy neměla a vypadala jsem jako tlustá housenka!

Ale koncem roku 2010 se stal zázrak. Bez hladu, a bez cvičení jsem během tří týdnů shodila pět kilo! A váha jede pomalu dolů dál.

Za všechno může kniha pana profesora Michała Tombaka, Chcete žít do 150 let?, kterou přeložila dcera mého pana nakladatele, Kristyna Ondraszkova a poprosila mě, jestli bych si to po ní nepřečetla.

Takže jsem to pročítala, v hlavě se mi všechno poskládalo,

udělala jsem radikální změnu jídelníčku a výsledek? Šedesát šest kilo je za dveřmi a bez hladu!
Bez hladu, prosím!
Pokud na tom chcete být jako já, můžete si tuto knihu objednat u mého pana nakladatele tady:
www.beskydykniha.cz

Moje Silvestry

Tak máme za sebou dalšího Silvestra. Můžu nostalgicky na některé zavzpomínat?

Oslavy Silvestra byly od mých osmnácti let spojené s kolínským divadelním klubem. Sešli se tady zaměstnanci divadla, jejich příbuzní, kamarádi a známí, přijeli i herci z Prahy, a hodně kolíňáků dorazilo po půlnoci, protože divadelní klub byl otevřený do rána a byl průchozí...

Už odpoledne se u baru sešly „kuchařinky“ a připravovaly chlebíčky a jednohubky z přinesených pomazánek, klub byl silvestrovsky vyzdobený, skoro každý rok jsme připravovali nějaký program, jednou jsme například prováděli návštěvníky celým divadlem a na každém rohu na ně čekalo nějaké strašidlo, jindy jsme se domluvili, v jakých přijdeme kostýmech, každý rok byl prostě Silvestr v divadelním klubu jiný a krásný, a na některý nikdy nezapomenu.

Například na ten v roce 1978, kdy jsem byla v klubu s mým prvním manželem. Všimla jsem si, že se moc nebaví, a tak jsem se ho před půlnocí zeptala, co mu je. A on řekl, chovala ses celý rok tak, že si nezasloužíš, abych se bavil.

Během vteřiny jsem zrekapitulovala nejenom uplynulý rok, ale i naše čtyřleté manželství. Jak odešel ještě před narozením syna pracovat do Prahy a domů jezdil párkrát za měsíc, protože potřeboval vyprat, jak mi na syna dával jenom to, co dostal od státu, což byl přídavek na dítě a několik desítek korun, o které

měl menší daně. Jak nepřispíval na bydlení, i když bydlel, na jídlo, i když jedl, jak nepřispíval na nic. Jak jsme měli jet v létě s naším tříletým synem do Bulharska, kam on létal každý rok na dva měsíce, údajně kvůli ekzému, který jsem na něm nikdy neviděla, a jak nakonec letěl opět sám, prý pro nás tři neměli jízdenky na vlak, tak si koupil pro sebe jednu letenku. Jak se po dvou měsících vrátil, a vyprávěl mi, jak si v Bulharsku užíval, nejenom moře. Užíval si i s dcerou bytné, u které každé léto bydlel.

Tohle všechno mi proběhlo hlavou, mozek se mi zavařil, a když jsem se vzpamatovala, řekla jsem si, končím. Rozvedu se.

Nikdy také nezapomenu na oslavu Silvestra v roce 1986 u kamarádky Marcely, která byla celý podzim nemocná, ale bojovala a plánovala na jaře návrat do práce, a zrovna na Silvestra, který jsme slavili ve čtyřech, mi její manžel řekl, chvíli před půlnocí, když jsme si šli dát spolu ven cigárko, že Marcela má rakovinu plic a neví to. Ne, nezazlívala jsem mu, že mi to řekl, dozvěděl se to pár dnů před Silvestrem, na jeho místě bych to taky musela někomu říct, ale návrat do silvestrovského pokoje k Marcele a k panu Fuchsovi, patří k nejhorším chvílím mého života.

Naopak nejkrásnější Silvestr jsem prožila, když jsem byla doma sama, jenom s naším pejskem a pan Fuchs byl s dcerou na Tenerife. Koupila jsem si velkou krabici obložených chlebíčků, koukala jsem na televizi, o půlnoci jsem volala kamarádům na všechny světové strany a ze všech světových stran volali kamarádi mně, a volali také ti dva z Tenerife, a protože můj hlas zněl šťastně a spokojeně, pan Fuchs mi už nikdy podobný, radostný Silvestr nedopřál...

A chcete vědět, jaký byl můj Silvestr 2010? Pan Fuchs mě vyvezl do Egypta. Říkal mi, budeme plavat na širé moře, a až uvidíme nad hladinou výčnělek, podobný ploutvičce žraloka, tak si dáme závody, kdo bude dřív zpátky na pláži.

Řekla jsem mu, že do moře nepolezu, a budu se koupat u hotelu v bazénu, ale nejdřív se zeptám personálu, jestli se tam